СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 156. Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 8 липня 1930. VOL. XXXVIII. No. 156. Jersey City, N. J., Tuesday, July 8, 1930. THREE CENTS.

СЕНАТ ЗБИРАЄТЬСЯ НА НАДЗВИЧАЙНУ СЕСІЮ

ПРИХИЛЬНИКИ ПРЕЗИДЕНТА БОЯТЬСЯ БРАКУ КВОРУМА.

ВАШИНГТОН. — У понеділок починається надзвичайне засідання сенату американського конгресу, скликане президентом Гувером для потвердження договору з великими морськими державами про морські зброєння.

Провідники республиканських сенаторів з сенатором Вотсоном на чолі відвідали президента Гувера в його літному таборі в Репидені, та відбули з ним довшу конференцію про те, що їм робити на случай, якби не вдалося зібрати потрібної до отворення сесії більшости сенаторів. Як видно з того, урядова партія припускає, що противники уряду та противники договору можуть вхопитися тактики обструкції та старатися не допустити до засідань через просте неприходження на засідання. Як ходять чутки, на нарадах мали постановити, що би в такому случаю закрити сесію в вівторок.

Уряд одначе сподівається, що потрібна до відкриття сесії більшість знайдеться та що до ратифікації договору прийде без трудности.

ВЕЛИКІ РАСОВІ ЗАБУРЕННЯ.

6 ОСІБ ЖЕРТВАМИ ВІЙНИ БІЛИХ ПРОТИ ЧОРНИХ В АЛАБАМІ.

ЕМЕЛ (Алабама). — Із зовсім звичайної сварки між білими і чорними прийшло тут до поважних расових заворушень, жертвою котрих упало досі 6 осіб.

Почалося з того, що один білий підїхав до одного чорного та зажадав заплати за продану йому електричну батерію. Мурин, Робертсон на імя, сказав, що він не має грошей. Пізніше Робертсон прийшов до крамниці білого — він звався Бойд — та просив його на бік на розмову. Кажуть, що як Бойд відійшов від крамниці, на нього напали три чорні та тяжко його побили. Два кревняки Бойда пішли йому на поміч. На це Мурини почали стріляти до білих та вбили Бойда. Кревняки вбитого схопили одного Мурина, другі втекли. Мурина передержано до вечера, а відтак виведено за місто й повішено.

Тимчасом шериф зорганізував громадку пошукувачів за другими Муринами. Коли вони підїхали до дому Робертсона, звідти мали дати вистріли. Почалася стрілянина, в котрій вбито одного білого та двох чорних.

Це було в пятницю. В суботу шерифові помагачі, шукаючи далі за другими втікачами, знову наткнулися на Муринів, які не хотіли здатись, і знову вбили двох Муринів.

ВЕЛИКИЙ ВИБУХ У ФАБРИЦІ ШТУЧНИХ ОГНІВ.

АСБЕРІ ПАРК (Ню Джерзі). — У поблизькій місцевости Непчун експльодувала фабрика штучних огнів. Вибух знищив дім властителя та два поблизькі доми. Підчас цього загинули три особи на місці, а три були тяжко попарені й покалічені.

Загинув передовсім самий властитель фабрики, 70-літний італійський імігрант, та його двоє дітей. Досі ще не найдено дво-місячної дитини одного сусіда.

Фабрика виробляла штучні огні для вживання їх на свято „Четвертого Липня". Пожар мав повстати з того, що одна дитина мала вкинути до фабрики горіючу ракету, котра впала на бочку стрільного пороху, якого вживається до виробу штучних огнів.

НОВА НЕВДАЛА СПРОБА ПЕРЕПЛИСТИ НІЯГАРУ.

НАЯГРА ФОЛЗ (Ню Йорк). — Бофальський кухар, 46-літний Джордж Л. Статакіс, пробував у суботу переплисти водопад Ніягару та переплатив свою відвагу життям.

Статакіс побудував собі сильну бочку з дубових клепок, збитих сильними залізними обручами зверху й штабами в середині. До середини взяв збірник кисня, який мав йому помагати при віддиханню в щільно забитій бочці. Збірник мав йому вистарчити на три години, а Статакіс обчислив, що переплисти водопад забере йому найбільше дві години. Бочка важила майже тону.

Статакіс вивіз її до острова Нейві, де її привязав до берега. Коли все було готове, він казав себе відчепити та пустити з водою. Вона попала зпершу на струю, котра могла її розбити об военне судно, що стоїть між скалами у руслі, вливаючим до водопаду, але друга струя її підбила й понесла просто на водопад. На самому краю пропасти бочка чомусь підскочила вгору й скотилася в пропасть. Вилієм Гил, старий сторож водопаду, котрого Статакіс наняв на те, щоби його добув з води понижче водопаду, шукав Статакіса цілий день, але не знайшов. Гил був певний, що Статакіс загинув; Гил уже заздалегідь приготовив погребника, щоби похоронив тіло Статакіса.

ЩО ТЯЖЧЕ ВРАЖАЄ: НАРКОТИКИ ЧИ ГУК?

НЮ ЙОРК. — Міська комісія для усунення шуму, котра незадовго предложить свій плян для усунення шуму в місті, оголосила висліди своїх довгих розслідів над враженням, яке викликують сильні гуки на людину. Дослідники комісії робили проби з богатьома людьми, щоби переконатися про силу ділання гуку на людські нерви. Дослідники переконалися, що найсильніші побуджуючі средства, як ніґроґліцерина або морфіна, не потрафлять розбурхати людини до того степеня, до якого потрафить це зробити сильний гук, хочби навіть удар кулаком о надуту паперову торбину. Сильний гук має відразу підносити живчик, занепокоювати травлення та дратувати слух.

З тих дослідів комісія робить заключення, що модерне місто мусить щось робити для зменшення шуму в місті.

МОСКОВСЬКІ ЗАЛИЦЯННЯ ДО НІМЕЧЧИНИ.

Російський комісар заграничних справ, Літвінов, вислав до Берліна ґратуляційну телеграму з приводу опорожнення Надрейнщини Французами. Ця телеграма не мала би політичного значіння, якби большевицький уряд не подав був її до газет. З цього видно, що Москва хотіла зробити з телеграми політичний капітал у Німеччині. Німецькі газети догадуються, як Москва підлабузнюється до Німеччини, щоби дістати торговельні кредити.

ПОДВІЙНА ТРАГЕДІЯ ЧЕРЕЗ НЕЩАСНУ ЛЮБОВ.

Одна жінка, що їхала в суботу рано автобусом в Еко Лейк, Ню Джерзи, завважила стоячий в одному місці, на новобудуючій дорозі, автомобіль. Коли вона вертала під вечір, запримітила, що авто далі стояло в тому самому місці. Вона повідомила про це поліцію. Поліція найшла в авті тіло молодої жінки з ранами від стрілів у голові. Коло неї найдено листи, з котрих виходить, що вона зветься Джені Бравер та що загинула наслідком умови про самовбивство, яку вона зробила зі своїм улюбленим, Родериком Мікелом. Мікел жонатий і пробував дістати від своєї жінки розвід. Коли ця не згодилася, залюблені рішили покінчити з собою. Мікела знайдено незадавго в корчах з кулею в голові, але ще живого. Його забрано до шпиталю.

„МИРОЛЮБИВІСТЬ" СССР.

Большевики дають докази на свою миролюбивість, кажучи, що їхні діти щораз менше бавляться трубками, шаблями, крісами та вояцькими фігурками. А Европейці вірять і думають, що причиною цього є миролюбивий дух виховання найменшого покоління. А тимчасом це така проста справа: Як нема що їсти, то взагалі нема охоти до жадної забави, а тимбільше до такої, на яку треба грошей.

ПЛАСТОВІ ТАБОРИ В ГАЛИЧИНІ.

Зацікавлення пластом з року на рік помітно росте. Разом з тим виявилася перед Пластовою Командою конечність збільшити цього року скількість таборів. Для цеї цілі відступив митрополит Шептицький (добродій пласту) сапогів в Підлютому і 9 моргів ліса між Соколом і Підлютим для будови великого табору новиків. — Український пластовий сеніорат приступив цього року до зорганізовання Пластового Курсу Табору для всіх звязкових, скавтмастрів і взагалі старших людей занятих у пласті. Курс треватиме 10 днів в серпні. Місце покищо не визначене. Мета курсу: Доповнення відомостей з ділянки пластової техніки, методики та ідеольогії. — Обласний Пластовий Табір Юнаків на Соколі треватиме від 30. липня до 27. серпня. Число учасників обмежене до 150 пластунів. Цей табор організує Третій Курінь Старших Пластунів Лісові Чорти. — Обласний Табор Пластунок на Соколі треватиме від 3. до 30. липня. Цей табор організує перший курінь Старших Пластунок „Ті що греблі рвуть". (Подано за „Пластовим Шляхом").

ВЕЛИКІ ЗАВОРУШЕННЯ НА УКРАЇНІ.

З Києва доносять, що в останньому часі повстали великі заворушення в ріжних околицях України. І так у Ваплярці й околичних селах збунтувався народ і вбив голову місцевого виконавчого комітету й багато комуністичних агентів, що прийшли робити пропаганду в справі колективізації.

В околиці Новгорода Волинського прийшло до бунту в 26 селах; тежсаме в Київщині.

Всі ті манифестації невдоволення здушують із найбільшою жорстокістю большевицькі власти за допомогою спеціяльних відділів ДПУ. Число арештованих селян таке велике, що тільки з самого Київа, з центральної вязниці, вивозять денно 1,200 селян на Сибір (Хабаровськ і остров Сахалін).

На Кубані відносини також напружені. Всі збори держиться під охороною машинових крісів й панцирних автомобілів.

На Кавказі стрінула колективізація сильний опр з боку населення. В републиках Азербейджан і Нахічеван прийшло до повстання. В багатьох околицях і до сьогодня не приверно спокою. Цілі области є під военним станом облоги.

Цей повстанчий рух, який почався ще в березні, присилував власти зажадати військового підкріплення з Москви. Вислано відділи, заосмотрені артилерією й бомбометними літаками. Деякі міста, як Хуха й Армавір, були цілими тижнями в руках повстанців.

МІНІСТЕР КУРЦІЮС В ОБОРОНІ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШОСТЕЙ.

В Штутгарті відбулась академія, яку улаштував німецький закордонний інститут, а на якому міністер Курціюс виголосив довшу промову, присвячену питанню національних меншостей. Мін. Курціюс заявив між иншим, що поза кордонами сьогоднішної Німеччини живе 9 міліонів Німців, і що з того приводу питання національних меншостей має для Німеччини велике значіння.

В Европі живе 35 міліонів, яких зачисляють до національних меншостей, і звідси виринає конечність спеціяльної міжнародньої оборони цих меншостей. На жаль однак, заявив мін. Курціюс, трактати про оборону національних меншостей не є виповнені. Меншости мусять боротися передусім проти переборщеної інтерпретації поняття державної суверенности, з якої випливає утиск і несправедливе відношення пануючих народів супроти національних меншостей, зокрема цих, які надалі є територіяльною більшістю.

21-ЛІТНЕ НЕМОВЛЯ.

Селянка із Цібені принесла до асентирунку в Чернівцях на руках немовля, що числить 21 літ, є 80 центиметрів високе і має 60 центиметрів обему. Називається парубок-немовля Георгій Мілшевич. Його відфотографовано й припадково не асентировано.

БОРОТЬБА З БОЛЬШЕВИКАМИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В Бариншолі під Києвом дійшло до кровавих сутичок на тлі колективізації. Товпа зложена з біля 1000 жінок напала на рільну комісію, побила її членів і поломила мірниче приладдя. На другий день прибув до Баришполя 4. полк піхоти для „усмирення" бунту. Жінки і діти кинулися жовнірам до ніг, звертаючись до них словами: Вже наші браття, звільніть нас від комунізму". Серед жовнірів повстало сильне негодовання проти влади, що їх сюди вислала. Вони відмовилися стріляти, а натомісць урядили мітінґ, на якому ухвалено резолюцію, щоби на майбутнє не вживали армії для боротьби з селом. Коли це дійшло до відома команданта военної округи, 4-тий полк розформовано.

БЕЗБОЖНИК І ТАЛМУД.

У Варшаві помер купець Боракс, не полишивши ніякого тестаменту. На його майно зголосили претенсії дочки Боракса і син Лейба, який провадить у Білорусі безбожницьку акцію. Дізнавшись про смерть батька, приїхав Лейба Боракс, а по совітськи Лев Самуїлович Мартинов, до Варшави і боронив свої інтереси в духовнім суді перед рабіном, покликаючися на талмуд і инші жидівські джерела жидівського закона. Рабін признав йому часть майна і сказав, що часом може і талмуд придатися.

„ШАНУЮТЬ" ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Большевицька газета „Комунист" доносить, що в УССР іменем Хмельницького, Тараса Бульби і инших козацьких отаманів називають расових розплодових — кнурів. Один кнур в селі Яківцях (3 милі від Полтави) називається навіть „Українець".

Цікаво, чи довго прожив би такий громадянин „радянської України", котрий своє порося вшанував би іменем Сталіна, або хоч би лиш Скрипника.

ХОРТИЦЯ БУЛА В КАНАДІ СКОРШЕ НІЖ УКРАЇНЦІ.

У Вінніпеґськім щоденнику „Фрі Прес" появилася стаття п. з. „Імена менонітських сіл", з якої виходить, що місцевість „Хортиця" (імя острова, на котрім колись була побудована Запорожська Січ) була в Канаді на яких двацять літ передтим, поки тут появилися перші українські іміґранти. Ще в 1875 р. прибули до Манітоби з України німецькі кольоністи меноніти, для яких домініяльне правительство призначило 17 тавншипів на захід від тої самої ріки, в полудневій Манітобі. Німці розмістилися в тих земських селами, яким подавали імена після свого уподобання, а що деякі з них походили з Хортиці на Україні, то одно зі своїх сіл у Канаді назвали також Хортиця. Богато зі старих менонітських сіл у Манітобі перестало вже існувати, бо з часом меноніти залишили села і перейшли на свої фарми, але Хортиця і досі істнує недалеко від стації Жіру при лінії залізниці Кенедієн Нешенел з Вінніпеґу до Форт Франсес.

УВЕСЬ СВІТ ГОТУЄТЬСЯ ДО НОВОЇ ВІЙНИ

ЛЛОЙД ДЖОРДЖ КАЖЕ, ЩО ЛИШЕ ХРИСТІЯНСТВО МОЖЕ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СВІТОВИЙ МИР.

ЛОНДОН (Англія). — На бенкеті з нагоди зїзду делеґатів Інтернаціональної Конґреґаційної Церкви бувший премієр Англії, Ллойд Джордж, виголосив довшу промову з приводу сучасних міжнародніх відносин. Він у своїй промові звернув увагу на те, що, не зважаючи на всі мирові заяви ріжних держав та на підписання численних міжнародніх договорів, направлених проти війни й „забезпечуючих" мир, увесь світ готується до нової світової війни.

Тепер усі держави, крім Німеччини та Англії, значно збільшили свої военні сили супроти того, що вони мали перед Світовою Війною в 1914 році. По всіх державах іде надзвичайно напружена робота по приготованню населення до нової війни, по розбудові зброєння окремих націй, по удосконаленню ріжних засобів війни й т. п.

На майбутнє Ллойд Джордж задивляється дуже песимістично й каже, що він поза християнством не знає иншої сили й можливости, яка моглаб дійсно привести народи світу до взаїмного порозуміння й братерства.

ТУРЕЦЬКА АРМІЯ ВИНИЩУЄ ПОВСТАНЦІВ.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — В районі гори Арарат турецькі війська оточили з усіх сторін значні повстанські сили Курдів, які перейшли на турецьку територію з Персії. При помочі літаків і всіх засобів сухопутної армії Турки до ноги винищують окремі повстанські відділи.

Турецька армія тепер розпічне рішучу военну акцію на кордоні Персії, щоби раз на завжди очистити від повстанського елементу цей район Туреччини, який з давніх часів відомий зі своїх повстань та набігів курдських племен з Персії на турецьку територію.

КИТАЙСЬКІ НАЦІОНАЛІСТИ ПЕРЕМАГАЮТЬ.

ШАНГАЙ (Китай). — Після повідомлення про перемогу військ нанкінського уряду над повстанцями північного Китаю тепер наспіли відомости про перемогу військ Кай Шека над південними повстанцями з провінції Квангзі. По відомостям штабу генерала Кай Шека його військам пощастило розбити 25-тисячну армію повстанців, якої останки в скількости 10,000 відступають під напором націоналістичних військ.

Ріжні бандитські шайки шаліють далі майже на всьому терені Китаю, вбиваючи мирне населення та грабуючи майно. Боротьба з ними утруднена ізза війни північних та південних китайських провінцій проти центрального уряду, на чолі якого стоїть генерал Кай Шек.

НАДІЇ НА СВІТОВУ РЕВОЛЮЦІЮ.

МОСКВА (СССР). — Ґазета „Правда" далі містить дописи визначних комуністичних вождів, в яких вони доказують неминучість світової революції. Зокрема багато місця віддають праці комуністичної партії в Америці, сподіваючися, що теперішня криза в промисловости сприяє поширенню й розвиткови комуністичної ідеї серед американського робітництва.

ПОШАНОВАННЯ ПАМЯТИ ШТРЕЗЕМАНА.

МАЙНЦ (Німеччина). — Тут покладено вуґольний камінь для майбутнього памятника бувшому німецькому канцлерові й міністрови справ закордонних, Штреземанові. Памятник ставлять у рейнській области в память того, що старанням Штреземана ця область була звільнена від окупації антантських військ скорше, ніж це мало статися по версальському миру.

При церемонії посвячення цього каменя визначнійші німецькі політики виголосили низку промов, в яких підкреслили особливі заслуги Штреземана в напрямі тіснішого мирного порозуміння між Німеччиною та Францією.

ЗЕМЛЕТРУС І ПОВІНЬ.

МАДРИД (Еспанія). — В той час, як населення південної Еспанії тих районів, які щойно навістив великий землетрус, розташувалося в полі, чекаючи дальшого землетрусу, на далекій півночі Еспанії сталося нове нещастя. Там пронеслася страшна буря з проливним дощем, що спричинило вилив рік. Бурхливі потоки води зруйнували багато осель, затопили сади й поля. Населення терпить страшну біду.

СКОРО ЛЕТІТИМЕ ДО АМЕРИКИ.

ПАРИЖ (Франція). — Після останнього пробного лету відомий французький летун Дідоне Кост заявив, що він тепер уже остаточно готується до нової спроби перелетіти з Парижа до Ню Йорку. З його відомого літака „Знак Запитання" знято мотор, який тепер спеціялісти переглядають докладно, підготовлюючи його до далекого й небезпечного лету.

На літакові ставлять радіо-апарат, бо останній лет „Південного Хреста" до Америки показав, що лише радіо вратувало летунів від загибелі.

МОРСЬКА КАТАСТРОФА.

БІЛГОРОД (Югославія). — На югославянський паропляв „Карагеорґієвич", який віз чеських та польських соколів, котрі прибули на всеславянський збір соколів, наїхав італійський паропляв біля берегів Далмації. Сила удару була така, що югославянський корабель зістав майже перерізаний на двоє.

Підчас зударення на „Карагеорґієвичу" згинуло 8 пасажирів. Від більших жертв уратувалися тим, що капітан югославянського парапляву направив свій корабель до найближчого берега, де й осів на мілину, разом з італійським пароплавом, котрий завтрие своїм передом у югославянський корабль.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи", Montgomery 498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОСКОВСЬКА ЗАБАВА В КОТА Й МИШ

У Москві відбувається річна конференція російської комуністичної партії. Комуністична партія се не тільки урядова партія Росії, яка видає зі себе уряд, але й одинока, законно дозволена партія Росії. Через те конвенція такої партії набирає спеціяльного значіння. Її рішення мусять мати далекосягле значіння для тих людий, яких доля загнала під панованнє сеї партії й її уряду.

Чи сповняє конвенція комуністичної партії Росії сі виждання?

Читаючи довжезні, докладні звіти з перебігу нарад сеї конвенції, які подає большевицький симпатик, що кореспондує до чистої води буржуазної газети „Ню Йорк Таймс", не бачимо нічого подібного. Про державні справи говориться тільки мимоходом. Дебатується цілими днями, але не про державні справи, а про боротьбу між крилами партії. В сій боротьбі, природно, мусіли виринути важні питання, як питанне порадности переводження „пятилітки", „колективізації", тощо. Але се тільки посередно. Ніхто про „пятилітку" ні про „колективізацію" безпосередно не говорить. Справа йде тільки за те, яким правом смів хтось думати інакше, як думав товариш Сталін. Отже тягнуть на естраду, як бика за роги на заріз, Рикова, Углянова й Томського й кажуть їм сповідатися, кажуть їм признаватися, що вони помилялися. Щоби відпекатися біди, старі партійні діячі вилазять на сцену, бються в груди, признаються: так, вони думали інакше, вони помилялися. Зі сього само собою виходить, що вони більше не будуть помилятися. Але публиці сього замало. Навикла до жорстоких розправ зі своїми противниками, товпа комуністичних горлачів кличе їх ще раз: Обіцайте виразно, що поправитеся. Вилазять „праві" знова, бються в груди, обіцяють поправу. Та жорстока публика сим не насичується. Вона розуміє покаяння тільки тоді, коли розкаяний принижений, коли він веться у ніг як бита собака, коли йому голос відмовляє послуху говорити відклики. Вони домагаються від „правих" признання, що вони змилилися під впливом буржуазії, вони домагаються від противників, щоби вони наплювали самим собі в лице. Колиж старі діячі сповняють і се бажання, тоді стара собака, що нібито Україну представляє, гавкає, що цілий відклик все таки запізно.

Таку жорстоку забавку в кота й мишку справляє собі цілими днями та комуністична партія, що має претенсії вести велику державу, будувати нову суспільну систему та навернути ввесь світ до тої системи. Пуста забавка: одна московська конвенція мусить сліпих переконати, що комуністична партія се банда лютих, жорстоких бандитів, яким не ходить о ніякий ідеал, о ніяку ціль, а тільки о жорстоку насолоду людськими муками.

ТРАГЕДІЯ ОДНОГО НАРОДУ.

Повних 9 літ лежала домовина з тлінними останками колишнього турецького великого везира Талаят-Паші в берлінському турецькому посольстві, а відтак на турецькому цвинтарі. Аж тепер дочекався везир моменту, що його поховано в своїй землі. Історія була така:

В Берліні на Гарденбергштрасе дня 15 березня 1921 р. случився випадок, що викликав в широкому загалі велике обурення. Якийсь молодий, гарно одягнений чоловік заговорив до якогось старшого пана, прискочив до нього, витягнув револьвер і вистрілив до нього. Після того кинув револьвер і пустився тікати, а другий повалився без стону на землю. Прохожі кинулися за втікаючим і булиб його злінчували, колиб не поліція. Тяжко ранений атентатчик белькотів незрозуміло: Він Турок, я Вірменин, а не Німець. Після того його поліція забрала. Тимчасом труп тамтого лежав на хіднику, доки не прийшла поліційна комісія. По знайдених паперах виявилось, що вбитий є з Царгороду і зветься Салі-Алі-Бей. Живе в Берліні з своєю жінкою. Однак при дальшому слідстві показалось, що це є бувший великий везир турецький Талаят-Паша, про якого побут в Німеччині ніхто не мав поняття. Його убийником був 24-літній Вірменин Соломон Тейлірян. Вбив він його з політичних мотивів. Він бачив в везирові головного виновника в тому, що турецький уряд підчас війни змасакрував вірменський нарід. Кілька тижнів пізніше суд його звільнив від кари. Процес був одним з найбільш трагічних, що колинебудь відбувались в берлінському карному суді. Обвинувачений розповідав, як то його розбештана воячня вбила батька, маму, сестер, братів і як їх мучила і як то він сам вратувався лише чудом від смерти. Вірменська публика на салі заховувалась зовсім спокійно, але після проголошення присуду не було кінця радости їх. Обвинувачений Тейлірян опустив садю розправ при безконечних оваціях публики як національний герой вірменський.

Що замордований везир був винний, слідство встановило без сумніву. Талаят був експонентом турецької політики від часу прогнання кривавого султана Абдуль Гаміда. Зробили це його противники. Коли в 1918 р. Туреччина остаточно розпалась, нове правительство шукало виновників того нещастя і знайшло його в великому везирі. Він сам жив за границями і тому його позаочно засуджено на смерть. Така була судьба всіх турецьких везирів: або згинули від шабель яничарів, або дістати від султана шовковий шнурок. Тут виконав це саме молодий вірменський студент. Талаят був без сумніву одним з найбільших мужів турецької історії. З малого телеграфічного урядника в Сальоніках вибився він на провідника молодотурецького руху, що в короткім часі змів з лиця землі криваве правительство султана. Колиб не світова війна, то він бувби поставив турецьку державу нарівні з иншими европейськими державами. Вірмени поклади на молодотурків всю свою надію, але відтак дуже на цьому завелись. В 1915 році видало наказ виселити всіх Вірмен на північну границю Мезопотамії. В приказі говорилось виразно про виселення всіх Вірмен у вічність. Приказ виконано точно і проти того не запротестували европейські держави, що мали ще тоді в Туреччині своїх представників.

Старі переслідування християн в Римі були казочками в порівнанні з тим, що сталось було в Туреччині. Не даром в нашому народі витворилась пословиця, що куда перейде Турок, там вже трава не буде рости. Довгі віки були в турецькому ярмі християне. З Балкану Турків прогнано, а вкінці світова війна прогнала їх взагалі з Европи і з Африки.

Справа з Вірменією не була проста. В куті між Грузією і Анатолією, батьківщиною Турків, жило 2 міліони Вірмен від непамятних часів, які ще в IV. столітті по Христі перейшли на християнство. Народ це був мирний і дуже здібний, головно до торговлі. Вони на Заході займали місце Жидів на Заході. Для Турків були вони предметом безнастанного визиску. Султан Абдуль-Гамід II. держався при владі лише тим, що це нищення Вірмен обняв в певну систему. Тому саме Вірмени бачили в молодотурках своїх спасителів. Вони, на жаль, помилились, бо для них настали ще гірші часи. Прийшла світова війна. Туреччина стала по стороні центральних держав. В Царгороді вже виділи на початку, що Туркам не вдасться задержати під своєю владою величезні арабські і инші чужонаціональні простори на все. Тому в деяких кругах повстала була фантастична думка про створення однородної держави, яко правив би був Царгород, що сягалаб від Царгороду через малу Азію до китайської границі з назвою „Турания". Енвер-Паша, що взяв за цю річ і десь в цій боротьбі загинув в самаркандських степах, думав створити 40-міліонову державу, що малаб в Азії таке значіння, як Німеччина в Европі. Думка ця натрапила на перешкоду в формі 2 міліонів Вірмен. В Царгороді повстала думка: вірменське питання зникне зі світа тоді, коли зникнуть Вірмени. Думку переведено в життя. Що там діялось, годі тепер описати. Вже вийшло богато книжок з описами цеї одинокої в світі трагедії такого розміру, але все це нічого супроти дійсности. В присутности матерей кидано дітей зі скал, знущанось над ними, різано їх, знущанось над самими матерями, а відтак їх вбивано, оскільки вони ще видержали знущання. Данте в пеклі не міг бачити нічого страшнішого, а всі звірства фронту в війні показуються іграшкою в порівнанні з тою трагедією. На фронті боролись муж з мужем, ворог з ворогом, а не безборонні жінки й діти із зоруженою бандою роззвірілих вояків.

Рештки Вірмен опинились в Мезопотамії. Антанта їм обіцяла все, але коли прийшлось дотримувати обітниці, то й вона оказалась не гірше Турків. Свободу Вірмен вона проміняла за свої нафтові інтереси. Тут це відбулось вже без крови, в своїх наслідках одначе таке саме. Ще в 1915 році американський посол в Туреччині запропонував був Туркам вивезти всіх Вірмен до Америки, але той проєкт був відкинений.

Таких трагедій ділось на світі більше. Візьмім лише ріжні африканські та американські народи. Вони були колись сильні і мали певного рода свою культуру. Та не Турки їх знищили, а таки сама біла раса, яка нині обурюється на звірства Турків, роблені на Вірменах. Чиж краще нині роблять в себе большевики? Вони не роблять це в такому розмірі, як робили Турки, але на европейські відносини, то це є також масове нищення чужих народів і насильне створювання однородної держави, якаб була одинока паном на всьому світі. Чи наш народ нині не перебуває ті самі муки, що їх перебули Вірмени? Вірмен позбулись в короткому часі і тому про них світ знає. Нас нищать більше культурним способом, хоч неменш жорстоким і про це світ не хоче знати. Чи нібито культурна Польща поступає инакше? Побідженим всюди біда. Нині світ рахується лише з силою. „Час".

Івась і бабуся. Бабуся (наказує внука): Коли ти далі будеш такий нечемний, то я розхоруюся з того, мусітиму заживати гірке лікарство, мусітиму вмерти і мене повезуть у великім чорнім возі а ти...

Івась (перебиває): А я, бабусю, їхатиму на кізлі біля візника.

Пантелеймон Романов.

РИБАЛКИ.

Прийшов приказ віддати все, що люди забрали з маєтків, і віддати радянській господарці — сказав член сільради, швець Микола, коли прийшов на збори. — Хтось що сховає, того поставлять перед суд.

Усі стояли збентежені, не говорили ні словечка.

Лише тесля Сенько не видержав і сказав:

Ну, маєте червоні стяжечки...

— Казали справдити по спискам, хто що забрав із живого та мертвого інвентаря.

— Навіщож це?

— Не наше діло роздумувати над тим. Коли сказали, то значить, треба виконати.

— Таж говорили, що все громадське?

— Що з того, що говорили? Було громадське, а тепер хочуть зробити його державним. Ну, нема що балакати. Треба справджувати.

— А чи те, що люди взяли без списків, також будуть відбирати?

Всі здержали віддих.

— Пожди, позволь бодай зі списків справдити — сказав Микола, відганяючися від коваля наче від настирливої мухи.

Стали справджувати.

— Двацять дійних коров роздано з молочарського хутора найубожшим і безробітним... є лише пять. Де решта?

— Де?... Не виховалися — від нехотя сказав хтось іззаду.

— Що це значить, не виховалися? Де ти дінула твою корову? — спитав Микола гостро Котиху.

— Здохла, деж я її дінула би — сердито відгризлася Котиха, що стояла в пошарпаній спідниці, з відкритими, висохлими грудьми.

— Та ви дали таку змію, що людина до рота рукою не сягне, чи то можна відгодувати?

— А то драбуги — сказав Микола — чекай, заплатиш ти за те.

В інших корови також позникали. Один продав візникові на мясо, іншому окалічіла.

— Живого ви не могли приховати — сказав Микола. — Ну, а мертвий інвентар? Поділили десять возів, десять пар саней, плуги й інше... все треба віддати.

— Відкіляж узяти — сказав гончар. — Я, наприклад, дістав із тих возів два задні колеса, а передні є в когось іншого. Чорт їх тепер найде!

— Хай кожен зокрема принесе, то зберуться всі колеса.

— Чорта лисого, нічого не збереться...

— А деж ви це все поділи? — нетерпляче крикнув Микола.

— Хто там знає, — сказали всі. — Розійшлося поміж людьми...

— Таж усі є тут?

На це ніхто не відповів.

— А чи те, що забрали без спису, також відбиратимуть? — спитав знову коваль.

— Будуть. Треба буде робити ревізії — відповів Микола та переглядав якісь папери.

Всі знову посоловіли, а кількох викралося незамітно.

— То дають, то відбирають, геть завернули голову, смерти на них нема.

— Не дай, Боже, в голові закрутиться від такого життя.

— Найгірше, що заскочили неприготованих. Де тепер подіти те все? Що деревляне, то, скажімо, можна ще спалити, але залізо, що з ним зробити?

— Закопувати. Деінде все закопують.

— Або топити в ставі — озвався хтось.

— Одно втопиш, а над іншим помучишся, — промимрив коваль.

— А що ти маєш такого?

— Ріжне... ведра, збанки від молока, сворінь від машини, половина того... сепаратора, чи як там, холєра його знає. До того ніж від жниварки.

— То можна втопити.

— А коли це все треба зносити? — спитав хтось.

— Зараз — відповів Микола, що переглядав папери та роздумував над чимсь...

— Хтож зможе так раз-два?

— Певно будете записувати...

— Що записувати?

Ніхто не обізвався. Ще кількох відійшло від товпи та повступалися геть назад. Ті, що лишилися, неспокійно гляділи за ними, позирали один на одного.

— Вони куди?

— Мудрі люди знають, куди, — сказав коваль. Колиж пригадав собі щось, збентежився. — Ах, до чорта, треба коневі дати паші — сказав.

Микола все ще думав над чимсь. Коли оглянувся, стояло біля нього лише трох людей.

— Деж решта? — спитав.

— Чорт зна. Бо й якжеж, треба розійтися додому?

— Треба, — сказав Микола. А нараз пригадав собі щось і сказав скоро:

— Заждіть хвилиночку, моя корова ще не поєна — і скоро побіг до хати.

За пять хвиль над ставом несподівано стрінув Микола коваля. Коваль — із великими скіпцями з білої бляхи. Микола — із звязаними на посторонку мутрами, завісами, ліхтарями. Коваль присів за корчем зі своїми скіпцями. Микола зробив те саме, та по хвилі махнув рукою і сказав:

— А, хай чорт побере... всеодно. Лише не говори нікому.

І вкинув у став на мотузку свої мутри та ліхтарі і взявся ховати на березі кінець мотузка.

Тоді прибіг задиханий гончар із колесом від жниварки та якимись дрібницями. Коли побачив коваля, наче попарився, прикучнув, та коли з другого боку запримідив Миколу, махнув рукою, сказав: „Не говоріть нікому!" та вийшов на греблю.

За пять хвиль знову стали сходитися люди.

— А то зібралися, наче змовилися...

Коваль закинув свої скіпці, та вони станули верхами догори і ніяк не хотіли пірнути, хоч коваль тягнув їх по ставі на посторонку.

— А хай їх чорт! Я казав, що годі буде їх затопити. Бачиш, бачиш, задирають морди в гору і нема ради. Тьфу!

Прийшов Сенько з двірськими відрами. Атанас з машинкою, якою навіть усі зацікавилися, відложили на хвилю роботу та стали оглядати її.

— До обирання яблок, чи щось, годі зміркувати — сказав Тома. Глянув насамперед на машинку, потім на її власника.

Той також оглянув машинку, вертів нею в руках, наче вперше бачив її.

— Хто її знає — сказав нарешті — я взяв це, бо думав, що ручка пригодиться до млинка, та не пасувала.

— Ну, досить уже тієї балаканини — озвався строго Микола — кінчіть роботу та вертайте на місця!

Всі наче робітники після строгого оклику господаря забралися до роботи. Праця закипіла довкола ставу, що чути було лише:

— Де тут навхрест кидаєш через мій посторонок, дурна лепето! — кричав один.

— А ти відсунься на бік. Ти сам один хотів би займити ввесь став.

— Деж відсунуся, коли тут містки, або ти розумієш це?

А ковалеві скіпці все ще плавали верхами догори.

— А то холера, раз! Хіба самому влізти в воду та потопити їх, проклятих. Бач, плавають!

— Де тут пхаєшся зі своїми скіпцями! Що до чорта! — кричав Атанас і шарпав неспокійно свій посторонок. — За мої зачепив ти!

— Не дай, Боже, коли в середині пусте — говорили в юрбі. — Тепер то бодай є досить часу, а як треба би спішитися, то зовсім можна би втратити голову.

— Я мій ґрамофон вкинув без клопоту — сказав Андрух і затирав руки, як купець після того, як йому пощастилося щось.

— З ґрамофоном то вигода — там середина тяжка. — А ті скіпці.

— Я був у селі, коли там стали ревідувати — сказав Федько. — Ой що там діялося! Майже всі мали такі збанки, бо там фабрикували сир. Як розплилися по цілім ставі, то справжнє нещастя, намучилися.

— Змучишся — сказав Захар і тягнув свої пливаки. Він крикнув на коваля: — Де тебе чорти несуть, ти вже сюди приплентався!

— Що робити, коли вітер завертає. Перше туди несло, тепер назад, а хай би вони пропали.

Хлопці з села побачили людей над ставом і бігли з відрами та збанками.

— Ви чого тут, дурні! — кричали на них мужики.

— Рибки...

— Рибки! Вам усе дурниці в голові!

Діти стануди збентежені.

Коли хтось розмахувався і сказавши „Господи благослови!" кидав тягар далеко від берега, хлопці бігли туди та приставали здивовані, гляділи счудовано то на воду то на того, хто вкидав.

— Чого плентаєтеся попід ноги! — кричали на них звідусіль.

— Лише зачни якусь роботу, зараз впаде ця саранча.

— Я затопив!... — крикнув хтось із греблі.

Хлопці побігли туди. То коваль впав нарешті на помисл, тичкою понахилював скіпці і вони булькотячи пішли на дно.

— Ти змучився? — спитав Федько та глянув на нього співчуваючо.

— Намучиться чоловік... — сказав коваль і втирав фартухом піт із лиця, так як втирався в кузні, коли скінчив кувати розпалене залізо та вкладав його знову до печі й відходив до дверей.

— Ну досить! Кінчайте! — сказав Микола.

Коли всі, мокрі, змучені, вертали один за другим від ставу, прохожі приставали, поглядали на мокрих мужиків і дітей із збанками, та питалися:

— Богато наловили ви?

— Богато... — відповів непривітно коваль — коби й тобі так пощастило.

З російського переклав

М. Н.

Вона: Ах, Богдане, весняний воздух так ослаблює мене, що я не маю ніцо сили. Гадаю, що колиб ти тепер хотів мене цілувати, то я зовсім не могла би боронитися.

В БЕЗКОНЕЧНІЙ ЧЕРЗІ.

СПРАВА БОМБОВИХ ЗАМАХІВ ПЕРЕД СУДОМ.

Свідки на оборону обвинувачених.

Десятий день розправи починається зізнаннями свідка Ольги Попадюк-Ґелевської, сестри обвинуваченого Попадюка, учительки з Черемхи, біля Бібрки. Свідок зізнає по українськи: Цілі вакації вона була в Коломиї і Ворохті, бо була хора на запалення олегочно. Там, у Ворохті, стрінула свого брата, тепер обвинуваченого. Брат залишився у Ворохті у п. Івантишина і був там до кінця серпня, після чого виїхав до Коломиї, звідки не виїздив нікуди аж до дня арештування 16. вересня.

Прок. **Ліпш** кількома питаннями пробує виказати протиріччя між зізнаннями свідка на поліції і в суді та що Ольга Попадюк у Коломиї не бачила брата що-дня і тому не знає, чи він не виїзджав з Коломиї до Львова.

Д-р **Шевчук:** Отже ви, панно Попадюк, під присягаю твердите, що брат від 1. до 16. вересня був у Коломиї?

Свідок: Категорично тверджу.

Д-р **Шевчук:** І що брат не їздив до Львова?

Свідок: Абсолютно не їздив.

Свідок **Стефанія Матейчуківна.** Матейчуківна Полька з Коломиї, швачка, потверджує, що обвинувачений Попадюк цілий серпень і вересень 1929 був у Коломиї та Ворохті і до Львова не їздив. Свідок, як швачка, працювала в домі Попадюка і все бачила його, він виходив з дому хіба на годину і в 9. год. вечером ішов спати.

Свідок пригадує **собі**, що Попадюк перед арештуванням був весь час дома, **виходив** тільки на концерт хору Котка і в розмові з сестрою **критикував** цей хор дуже **гостро**, особливо за те, що в цьому хорі дуже негарні жінки.

Свідок **Микола Івантишин,** б. директор школи й управитель учительської оселі у Ворохті, Українець, зізнає по польськи більше менше те саме, що сестра обвинуваченого Попадюка.

Прок. Ліпш виказує деякі протиріччя між зізнаннями Стефанії Матейчуківної й Івантишина щодо приїзду Попадюка з Ворохти.

Обв. Попадюк вияснює ситуацію і доказує, що ніяких протиріч у цих зізнаннях нема.

Д-р Шевчук ставить свідкові Івантишинові кілька питань, свідок нагадує собі, що він Українець і відповідає по українськи, але до суддів присяглих говорить по польськи.

Свід. Семен Щитинський, книговодчик учительської оселі у Ворохті, зізнає по українськи, що в місяці серпні Попадюк мешкав у цій оселі і нікуди не виїзджав.

Свід. Іван Ґелевський з Чорнокінець, пов. Борщів, маґістер прав, Поляк, шваґер Попадюка, підтверджує зізнання своєї жінки. Свідок в літі 1929 ще не був жонатий, отже наречена спала сама в однім покою, а він з Попадюком у другій кімнаті і тому з цілою певністю знає, що Попадюк щоночі від 1—16 вересня був дома. **Свідок потверджує, що поліція била Попадюка.**

Предс. триб.: Чи тоді, як ви відвідували Попадюка у вязниці, він скаржився, що його бють?

Свідок: Коли я відвідав Попадюка, він у присутности комісаря Чеховського **показував мені на чолі і лиці шрами та нарікав, що його били.**

Далі на питання д-ра Шевчука свідок ще раз твердить, що Попадюк не міг брати участи в замаху, бо весь час був дома.

Д-р Старосольський питає, чи він, як шваґер, знає що про політичні переконання Попадюка.

Свідок: Я говорив з ним, що Україна в боротьбі з Росією мусить опертися об Польщу і Попадюк признавав мені рацію.

Прокуратор Ліпш висловлює погляд, що Попадюк думав, начебто Україна могла опертися об Польщу, але Україна, до якої малаб належати і Галичина, тоді на думку Попадюка бувби можливий союз України і Польщі проти Росії.

Д-р Лев Ганкевич випитує детайльно про політичні розмови між свідком і Попадюком, вкінці виявляється, що, на думку Попадюка, інтереси Польщі й України вимагають Союзу Соборної України з Польщею проти Росії.

Свідок Зенон Зелений, абсольвент фільософії, б. адміністратор „Академічного Дому", складає зізнання про перебування обв. Попадюка і Колодзінського в „Акад. Домі". Виявляється, що поліція робить в „Акад. Домі" часті „періодичні" ревізії.

Свід. Михайло Флис, урядовець української кооперативи на Знесінню, зізнає, що до цеї кооперативи приходили Терещук, Вацик і Наорлевич. Терещук в день вибуху залишив у кооперативі револьвер.

Свід. Олекса Семкович, власник переплетні, в якій працював обв. Гошовський. Він зізнає, що Гошовський це дуже порядний хлопець, чесний, працьовитий, політикою не займався.

Гошовський читав самі невинні книжки і не любить політикувати. Свідок не чув, щоби Гошовський належав до УВО, в день вибуху працював у переплетні.

Свід. Стефанія Маркевич, Українка, касієрка кооперативи у Винниках, зізнає по українськи, що в кооперативі бував обв. Кульчицький, але не приносив „Сурми".

Предс. триб. (по українськи, іронічно): Чуєте, чи ви ближче знались з Кульчицьким, ходили з ним на танці, чи лише так собі, здалека?

Свідок: Він тільки приходив купувати папіроски.

Предс. Триб.: І більше нічого?

Свідок: Ні, більше нічого.

Свід. Василь Шустер, шкільний товариш обв. Кульчицького, зізнає по польськи, що Кульчицький давав йому читати „Сурму", він взяв цю „Сурму", однак це читав та не знає, де вона поділася.

Предс. триб.: Кождий з вас говорить, що мав „Сурму", але не читав і не знає, де вона поділася. (На салі сміх). Ви не знаєте, які цілі має „Сурма"?

Свід.: Не знаю.

Обв. Кульчицький заявляє, що він „Сурми" не кольпортував, але знайшов одно число у хаті свого брата.

Свід. Анна Бучко, вдова по кафлярі, Українка, але присягає і зізнає по польськи, заявляючи, що по українськи говорить слабо. Вона стверджує, що обв. Біда в день замаху був у її домі, де відвідував її дочку і Антонюківну. Біда був, як звичайно, спокійний і веселий і трудно повірити, щоби він тоді виконав бомбовий замах.

(„Діло").

Мати: Івасю, чому не бавишся забавками, що ти їх дістав на імянини? Чи не тішишся ними?

Івась: Не тішуся, мамо, бо як подумаю про биття, яке мене жде, коли попсую забавки, то вже тепер мене шкіра болить.

—o—

Де причина. — Мій чоловік уже місяць нездужає на жолудок.

— А, то відтоді, як ти відправила кухарку!

—o—

Останнє слово чоловіка.

— Коли чоловік у подружі має останнє слово?

— Коли чоловік скаже до жінки: Ну, дай вже мені спокій, не плач і купи собі цю сукню.

—o—

Малий Івась довідався, що його сестричка, яка саме прийшла на світ, ще ніяк не називається, тому питається:

— Скажи, тату, коли вона ще ніяк не називається, то як ми можемо знати, що вона належить до нашої родини?

—o—

Між малярами. I. маляр: Чи вдалося вам що останніми часами продати?

II. маляр: Так, старі штани та загортку.

—o—

— Я хотіла би купити черевики для мого синка.

— Прошу, котре число?

— Він ще не має числа. Досі ходив босий.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО ВП. УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В АМЕРИЦІ.

Діточі співи в школі мають почесне місце поруч з наукою читання, письма і т. и. На жаль, для науки співу ми маємо обмаль часу. В сій справі значну поміч учителеві й учням мігби дати підручний співаник, що міствиби слова пісень і бувби в руках кожного учня підчас науки співу. Се мусілаби бути маленька книжечка, яка містилаби **тексти лише тих пісеньок,** що дійсно співаються по наших школах в Америці. Я користуюся збірками пісень для школи: **М. Кумки** (здається найбільш поширена), **Ф. Колесси, І. Воробкевича, М. Гайворонського, Ю. Гая, Д. Андрейка** та инших. Багато слів пісень міститься на сторінках книжечок М. Матвійчука, але багато пісень співається по школах і таких, що їх ні в однім співаннику не знайдеш. Очевидно, що скласти **Підручний Співаник** для Рідної Школи в Америці можливо лише тоді, коли заінтересовані, тобто в першу чергу самі учителі, підтримають мою думку. Тому я звертаюся до товаришів учителів з проханням пригадати собі пісеньки, які вони співали в Рідній Школі і надіслати їх до мене на понижче подану адресу.

Можна обмежитись назвою пісні і того співаника, де пісенька міститься. Необхідно також подати мельодію на нотах пісеньок мало відомих. Бажано теж відмітити ті пісеньки, які діти співають з найбільшою охотою. Дуже цікавоб було почути уваги щодо шкільних українських пісеньок в англійській мові. Призвища панів учителів, котрі візьмуть участь в складанню сього підручника, будуть поміщені в співанику. Моя адреса:

3113 W. 15th St., Cleveland, O.

Г. Павловський,
учитель Рідної Школи.

—o—

ОЧЕВИДЕЦЬ ПРО ПОДІЇ В ЗАВАЛОВІ.

З огляду на загальне зацікавлення нашого громадянства в Америці варварськими розкопами могил наших Героїв, читачі „Свободи" певно будуть цікаві прочитати листа з краю.

Любий Друже!

Опишу Тобі про похід на могили Українських Героїв в часі цьогорічних Зелених Свят. І так, першого дня свят відбувся величавий похід в нашім місточку Завалові (Підгаєччина). Численні маси народу з околичних сіл зійшлися вшанувати память наших незабутніх Героїв. Біля могили відправив жалібну панахиду о. Коцюбинський. Почесну варту тримали українські пластуни та пластунки. Тисячні маси, підбадьорені на дусі, вернули спокійно додому, щоби на другий день піти не меншим походом на могилу в Заставчу. Та в ночі польська погана зграя, якій сіллю в оці наші дорогі могили, спрофанувала їх, розриваючи їх. Звернений з терновим вінцем великий дубовий хрест збезчестила в огидний спосіб, негідний культурних людей. Розрито могили наших дорогих Героїв на нашій землі українській, за котру вони упали! Кривда тих Героїв кличе до пімсти над лютим катом нашого народу!

Вістка про збезчещення могили в Завалові іскрою пролетіла поміж наш народ. І не диво, що другого дня уряджено ще численніщий й величавіщий похід на могилу українських Героїв в Заставчу. Панахиду відправив о. Коцюбинський, співав хор під проводом Володимира Пришляка, вартували українські пластуни й пластунки, грала місцева оркестра. Після панахиди зложено численні вінці на могилі.

Це знову не подобалося комендантові поліції і він велів їх скинути з могил, при чому стали в обороні могил Кость Сулима та Остап Пришляк. Виязалась метушня, в часі якої висунулась товпа ляцької поліції зі своїми „помічниками" strzelcam-и й з криком: „Precz, Hajdamaki przeklęte, my wam damy Ukrainę!..." — почала тратувати вертаючих спокійно з походу селян. Поліція послугувалася кольбами та шаблями, а „wierni strzelcy" камінням. В часі метушні був поцілений сам „пан комісар", котрий, розсердившися, став стріляти з револьвера, при тому ранив шкільного українського хлопця **В. Веньгра.** Поліція арештувала **В. Пришляка,** О. Пришляка, М. Бойчука, А. Душника і багато инших. Після арештування вище згаданих учасників походу арештовано ще їх кревних, які хотіли навідатися до них, а навіть не поминули 10-літних хлопців.

Так бачиш, як сумно відсвяткували ми цьогорічні Зелені Свята!

Прощай!

Твій друг...

ГРЕЦЬКА ГОСТИННІСТЬ КОЛИСЬ І СЬОГОДНЯ.

Старинні Греки вважали гостя наче святим, а гостинність була найсвятішим обовязком кождого Грека. Навіть боги, так вірили старинні Греки, переміннювалися подеколи в людей, щоби зійти на землю та переконатися, чи мешканці землі справді гостинні та чи не прогрішуються проти закону гостинности. Деякі вчені твердять, що старо-грецька гостинність зродилася із жаху перед богами та невідомими силами взагалі, одначе треба признати, що ця традиція захувалася до нинішнього дня, хоч грецькою країною перейшло стільки завойовників від Римлян до Венеціян і Турків. Кожен чужинець, який по дорозі потрапив у якесь відлюдне село в гостинницю в Тесалії або на островах, хвалитиме своїх господарів, які його — чужинця — приняли як найліпшого приятеля або свояка.

Заступником гостей і верховним протектором гостинности взагалі був у старовину найстарший зпоміж богів, Зевес, який мав призвище „Ксеніос", що значить: „гостинний. Тому й не диво, що Грек отвирав двері своєї хати всякому та приймав незнакомого, не питаючи, чи не приходить у лихих замислах. Ця безмежна довірчивість супроти гостя є в Греції й сьогодні, а замітне, що на значіння слів „чужинець" і „гість" Грек має лише одно-одиноке слово, а саме „ксенос". Такий ксенос є кожен, хто не є вже з даної околиці, отже Англієць і Француз і Грек із сусідньої провінції.

По селах, куди часто заходять чужинні туристи, нема звичайно ніякого готелю або гостинниці, де чужинець мігби заночувати, одначе селяни вважають своїм святим обовязком умовитися між собою, хто може гостя найкраще вгостити. І так чужинець звичайно замешкає у найповажнішого мешканця села. Це або начальник громади, або вчитель або лікар, бо в Греції навіть у найвідлюднішому селі є лікар, який дбає про здоровля селян.

Деякі сільські хати мають і окремі світлиці для гостей, а одно невеличке сільце в Тесалії може похвалитися гарним будинком: „ксеною", яку побудував за власні гроші **селянин, що збогатився в Америці.** Першою його думкою було подбати про чужинців, які навідуються у його рідне село.

Про гостинність поодиноких монастирів не треба докладніше й говорити, а цікаве, може й смішне для декого буде, що в Греції господар — хоч би він був і убогий пастух — мусить обдарувати свого гостя, а не навпаки.

На поліції. — Пане директор, — каже пяний, якого полісмен привів на поліцію — ви вислухали зізнання лише одного полісмена. Прошу прикликати другого, що був тоді, як мене цей полісмен арештував.

— Не було другого зовсім.

— Алеж я бачив докладно!

— Саме тому, що ви подвійно бачили, найшлися ви тут.

Іван Прутков.

ВЕСЕЛЕ БЕЗЛАДДЯ.

—o—

Бльондин у сірому плащі з так званого військового сукна вдивлявся вперто в сусіда, що шарпав нервово величні чорні вуси, що подобали на приклеєні.

— Де я їх бачив? Дуже знакомі вуси...

І нараз пригадав собі.

— Перепрашаю; — сказав — ви може з Хвастова?

— З Хвастова. А так!

Вуси скоро обернулися у бік білявого пасажира.

А направду! Товариш Ріпин! Ой богато літ, богато!

— Афона... зараз, якже дали?

Афонаскин! Алеж само собою! Афонаскин... Забулося... Боженьку, якаж це мила стріча! Таж ми три роки не бачилися.

На найближчім перестанку висіли оба з трамваю та постановили оба при кухлику пива побалакати про минувшину.

— Серденько — говорив урадувано Афонаскин, облизуючи піну з вусів — а яке життя тепер у Хвастові! Кажу вам, просто не пізнаєте — все вивернулося догори ногами. Памятаєте Мякина?

— Ну?

— Чоловік, як знаєте, старший вже, загально поважаний і навіть партійний. Діток має, жінку... Словом, домашнє огнище. . щож? Починає, знаєте, та жінка роман із комсомольцем Щуковим, хлопцем ні меньше ні більше шістнацятилітнім. Щуків, не пригадуєте собі його? Хоч тоді, як то кажуть, похожав собі під столом. Гарно. В родині, самособою — незгода. У висліді осміякний Мякин виганяє жінку з дому. Вона, самособою, хоче жити з комсомольцем, а він, самособою, райтерує. Обійдеться, каже, я неповнолітний та посідання жінки вважаю рішучо забобоном. Хе-хе! Словом — „геть із рабінами, геть із попами, зробимо в небі порядок із богами".

— Щож робить тепер нещасна жінка?

Афонаскин сказав строго після короткої мовчанки:

— Тепер нещаслива жінка є людиною без означеного заняття. А пригадуєте може собі Болтунова та Чепурина? Недавно Чепурин був уже одною ногою на тім світі — два тижні перележав у шпиталі та дістав навіть виплату з каси хорих. А було це так. Болтунова не було, а Чепурин, самособою, до Болтунової жінки прийшов на ніч. І нечайно тієї гарненької нічки зявляється на місці злочину синок Болтунова з ватагою невідомих людей. Самособою, синок виганьбив Чепурина останніми словами та при помочі тих невідомих людей вимастив його, чим далося.

— Гарна школа для дітей! — усміхнувся Ріпин.

— А так — урадувався Афонаскин. — Саме те! Таж кажу. Дитина, наприклад, виходить із хати та не є певна, що застане після повороту: може ненечка дала ногам знати, а може батечко з іншою оженився. І знаєте, наслідком тієї непевности кожне жартівливе призвище беруть зараз до серця. А може воно, чуєте, справді не є звичайна гра слів, а натяк до соромної приґоди? А порядний чоловік, наприклад, не знає вже, що робити, щоби свою жінку перед упадком уратувати. Спить і все про те думає...

— Перепрашаю, таж ви, наскільки не помиляюсь, жонаті? — спитав Ріпин.

— Самособою! Таж кажу вам, що кара божа з жінками. Таж через жінку я тут до міста приїхав. Втекла.

Афонаскин вихилив кухоль і вкинув у рот пригорщу соленого гороху.

— Сім днів уже нема її Блискавкою пропала баба! Одинацятого я виїхав із Хвастова. Вертаю дванацятого — тай вже нема. Що, де, як? Випитую сусідів.

— Здається — кажуть, вона в Птахина, в нього пошукайте. З люти, не маючи револьвера, хапаю молоток і гоню до Птахина. „Де, верещу, моя жінка? — „Чмихнула, повідає, проклята. Половину ночі провела тут і до Гаврюкова чкурнула. Всі зуби зате драбузі повибиваю".

Бачу справді не бреше та чується сильно покривдженим. Тому біжимо оба до Гаврюкова: двом, самособою, легше буде вигаратати його. Я біжу з молотком, а Птахин із булавкою.

Таку має, знаєте, булавку — фізкультуру управляє. Прибігаємо. І щож? Нема Гаврюкова. Виїхав мерщій до міста. „Ми спізнилися!" — каже Птахин. А я випитуюся: сам, уважаєте, поїхав, чи з жінкою? „Та — повідають — з жінкою. З новою жінкою, а давна в дома остала, з дітьми". „Ой, Варцю, Варцю! Що ти зі мною зробила!" — стогне Птахин на адресу моєї жінки, що втекла, а я, енерґічний, раз-два! — на поїзд і приїхав сюди, наче в погоні.

— Ну і що? Найшли ви? — спитав зацікавлений оповіданням Ріпин.

— Найшов.

Афонаскин підніс угору кухоль.

— Найшов. Здається мені, жінка нічого собі. Ми їхали разом у переділі. Товариші подорожі.Така, бачу, дівчина, цілком знаєте, скромна. Від слова до слова. Зазнакомилися ми. Чайком, самособою, почастував я її. На днях вибираємося до ЗАГС-у*). Так-так!

*) Уряд цивільного шлюбу.

Наївна. Наймичка зі села: Прошу пані, в шафі повно павутиння!

Пані: Дурна, це не павутиння, це мої сукоьки!

—o—

Діти. Жінка приносить свіжо спечений пляцок із черешнями і просить чоловіка, щоби покушав. Чоловік дуже занятий працею, тому каже:

— Перестань мене мучити, я так не маю часу!

Це почув зі сусідної кімнати 5-літній Володко й каже:

— Мамо, то прийди мене мучити.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви надіслані до Обєднання в червні 1930 року).

Гемтремк, Міш. д. Рубаха переслав від Тов. У. В. О. ч. 4 на боєвий фонд 50.00

В. Ієтон, Па. д. Підгайний переслав писанку на Рідну Школу 8.50

Клівленд, О. д. Шмагала переслав від Тов. Демократична Січ ім. Вітовського як дохід з балю на У. В. О. 25.00

Слівквіл, Па. д. Дидів переслав збірку членів Бр. св. Івана Хрестителя, від. 126 У. Н. С., призначену на укр. інвалідів 10.00

Толідо, О. д. Кульматицький переслав збірку членів Бр. св. О. Николая, від. 167 У. Н. С., призначену на відбудову памятника Т. Шевченка в Жукові 17.00

Бостон, Масс. д. Давискиба переслав збірку в церкві на Рідну Школу $25.00, як рівнож і збірку на У. В. О. $50. Разом 75.00

Когус, Н. Й. д. Зальопаний переслав збірку призначену на Нар. Дім в Сянові $22, на Р. Школу $5, а на часопис „Сурму" $4. Разом 31.00

Гластонбурі, Конн. д. Патинок переслав збірку, призначену на передплату „Сурми" $6, а на боєвий фонд $4. Разом 10.00

Лейтроб, Па. д. Скубяк пересл. збірку в церкві, призначену для укр. інвалідів 6.60

Гейзлетон, Па. д. Гут переслав громадську збірку на Рідну Школу 16.10

Оборн, Н. Й. д. Гужений переслав з забави збірку, призначену на будову читальні „Просвіти" 31.20

Гемтремк, Міш. д. Патра переслав від Тов. Читальні Просвіти на Тов. Просвіту у Львові ... 48.00

Джерзи Сіти, Н. Дж. д. Пігура переслав від Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. С., жертву для укр. Інвалідів. Зложили по 50 ц.: В. Гіль, О. Яків, І. Потонік, С. Сайчук, С. Кіцей, Л. Кулич, М. Турчинський, Я. Осміловський, Н. Жарський, Я. Сай, С. Мисак, Н. Пігура, Г. Дячик, М. Салюк, О. Колісник, П. Світницький, Н. Заяць, Г. Шемлій, М. Стегницький, В. Ґоік, Т. Струж, Є. Дворніцька, С. Ґріца, А. Ярош, А. Мазур, А. Корпиль, Г. Шустикевич, П. Грабар, А. Кіраш, А. Борик, І. Целюковський; по 25 ц.: В. Жарський, М. Косоноцький, А. Тенюх, А. Лютий, Р. Булик, Е. Баран, І. Василюк, С. Кот, С. Гриник, І. Миць, Й. Кіраш, Т. Кшачковська, Й. Лоевич, О. Кухар, В. Маланяк, П. Магура, Н. Левуш і Д. Демко. Разом 20.00

Толідо, О. д. Чорний переслав для Просвіти 4.35

Ютика, Н. Й. д. Ликтей переслав для Рідної Школи жертву в сумі $15.00, зібрано в церкві $9, з розпроданих календарів $1 і за книжку $1.00. Разом 15.00

Клівленд, О. д. Морозович переслав збірку з забави в пп. Репужинських, призначену на боєвий фонд 17.50

Бофало, Н. Й. д. Сидорович переслав писанку для Р. Школи в сумі 8.25

Вудбайн, Н. Дж. д. Кузан переслав писанку для Р. Школи в сумі 7.50

Вілкс Бері, Па. д. Герман переслав збірку, призначену на У. В. О. 29.35

Алентавн, Па. Дар Любови Укр. Греко-кат. Дієцезії: $79.95 на інвалідів, $4.50 на сироти, а $3.05 на Рідну Школу. Разом 87.50

Джесуп, Па. Від Василя Федірко $2 на Дім інвалідів, а $1.60 для інвалідів. Разом 3.60

Скрентон, Па. Укр. Нар. Церква св. Михаїла на Дім Інвалідів 100.00

Лейквуд, О. З гостини в В. Момрини на боєвий фонд 11.50

Нантікок, Па. д. Велгош переслав збірку, призначену на У. В. О. 18.00

Торонто, Канада. д. Лин переслав збірку, призначену на У. В. О. 10.00

Ню Йорк Сіти. д. Тураш переслав жертву на боєвий фонд ... 5.00

Филаделфія, Па. З весілля стрільця П. Мельника на боєву акцію 38.45

Ню Йорк Сіти. Антін Пасічник на Рідну Школу 5.00

Ню Йорк Сіти. З пікніку Укр. Прав. Громади $14 на У. В. О., $5 на інвалідів зі збірки під укр. прав. церквою. Разом 19.00

Ню Бронсвік, Н. Дж. З посвячення прапора Тов. ім. Шевченка на інвалідів 29.00

Разом зібрано на Рідний Край у червні 1930 р. $751.40.

В школі. Учитель: Івась Процик скаже нам якийсь іменник з окінченням на „о".

Ученик: Касино.

Учитель: Добре, та чому тобі саме таке слово прийшло на думку?

Ученик: Бо вчора вечером викинули мого батька з касина.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 13 липня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Кождий член має явитись, бо є дуже важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої вкладки. — Мафтей Притуляк, предс.; Дмитро Дорош, кас.; Николай Бусько, секр.

ІЗЛИН, Н. ДЖ. Тов. Просвіта, від. 366, повідомляє, що піврічний мітінґ відбудеться в суботу, 12 липня, в год. 7-мій вечером, в домі п. Дзямбака при Трентон вул. Кождий член обовязаний прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Не явившийся член заплатить кару після ухвали. — Петро Баховський, секр.

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13 липня, в годині 2-ій пополудни, в Укр. Пр. Клюбі, 823 Payne Ave. Кождий член повинен явитись, бо є важні справи до полагодження. Контрольори і балевий комітет здадуть справоздание. Пригадується тим членам, котрі ще не вписали своїх дітей, хай се зроблять на сім мітінґу. Не явившийся член буде караний після статута. — Н. Гаврилів, секр.

ОРМРОД, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 124, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться 12 липня, точно в годині 6.30 вечером, в гали, де звичайно. Проситься членів явитись на означений час. Хто з членів має діти, що ще не вписани в члени, хай зробить се на сім мітінґу. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. — Іван Олійник, предс.; Іван Мелета, секр.

ДЕРРИ, ПА. Сестр. Усп. Пр. Діви Марії, від. 303, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членкинь, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 13 липня, в годині 2-ій пополудни. Секретарка здасть справоздание. Контрольорки мають явитися на означений час. Взивається довгуючих вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо принимати нових членкинь без оплати вступного, тож користайте з нагоди. Не явившася на тім мітінґу членкиня заплатить кари 50 ц., а урядничка 1 дол. — Кат. Королевят, предс.; Анна Куземчак, кас.; Катерина Байтс, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 13 липня, в годині 2-ій пополудни. Проситься усіх місцевих і позамісцевих членів явитись на мітінґу, бо маємо досить важних справ до полагодження. Контр. комісія здасть звіт за пів року. Не явившийся член буде караний після статута. — Ник. Вовк, предс.; П. Кокодинський, кас.; Іван Сливар, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 13-го липня вгодині 1.30 пополудни. Обовязком є кождого члена явитися на мітінґу, бо є справи до вирішення. Довгуючі члени вирівнайте свої довги, бо в противнім разі будете вписані з членства. Подається до відома членам, що предсідатель Юрій Присташ на піврічних зборах зрезиґнував і його місце займає заступник Іван Дубас, предс.; Ник. Щурко, кас.; Іван Павловський, писар.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 13 липня, в годині 1-ій пополудни в У. Н. Домі. Контр. комісія здасть справоздание за минулий пів рік і будуть другі важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. — С. Постолюк, предс.; М. Савчак, кас.; Г. Стефаник, фін. секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільні Козаки, від. 316, повідомляє своїх членів, що надзвичайні збори відбудуться в четвер, 10 липня, в годині 8-мій вечером. Проситься кождого члена прийти на час, тепер літо горяче, довго сидіти на зборах не годен. Контрольна комісія здасть справоздание за минувшого пів року. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги, бо в противнім разі поступиться з ними після статута. — В. Гурянський, секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

На стації. Пані: Пане начальнику, чи я встигну ще сказати приятелькам останнє „прощай"?

Начальник стації: Боюся, що ні. Сей потяг відходить за 29 мінут.

—o—

Зміна погоди. І що то воно є, кумо: я помітила, що після гарної погоди завжди буває погана...

— Ні, кумо, якраз навпаки: після поганої погоди буває завжди гарна!...

—o—

Моторна. — Марійко, а деж мама?

— Прошу пані зачекати: мама ще перед двома годинами пішли на пять хвилин до сусідки. Зараз прийдуть...

ВІДОЗВА

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА БОГДАНІВКИ, ПОВІТ СКАЛАТ.

Дорогі Браття за океаном! Вже другий раз звертаємося до Вас, за морем, як до своїх братів-односельчан за матеріяльною допомогою на Народний Дім в Богданівці. Дорогі Браття! Зрозумійте наше тяжке положення матеріяльне й поможіть нам. Відомо є певно Вам з часописів, як наші господарські продукти потаніли, так, що навіть не знаємо, як видержати се трудне положення. Мусимо боротися з лихом, але боротьба тільки тоді приносить успіх, як всі разом зєднаються одною думкою, а єдність така є нам під сю пору потрібна і під іншими зглядами. Однак зединення таке і єдність думки можна осягнути тільки в власнім домі, де більша скількість людей моглаб зійтись і спільно працювати. Поможіть нам тому збудувати Народню Святиню, щоб мав де жити Дух Шевченка, Франка, Шашкевича, Грінченка і прочих народних апостолів і мучеників. Щоб наш народ мав де пізнавати тих великих наших мужів, бо ще много є таких в нашім селі, що не знають, хто то такий Шевченко, і хто то такий Франко, бо, як каже Шевченко: І сором тут і сором там на суд Твій праведний прийти, в кайданах руки принести і перед усіми стать козакови. Таксамо нам, дорогі Браття, сором буде зійти з того світа, якщо в слушний час нічого доброго для своїх братів і для піднесення їх духа не зробимо. Дуже трудно нам в селі заохотити всіх до того святого діла, бо наш чоловік, прибитий сумнівами і зневірою у власні сили, не може піднестися висше, бо слушно каже Франко: „Мов паралітик той на роздорожу"; тим гірше що деякі Ваші близькі свояки пишуть і до Вас там за океан та напоюють і Вас такою зневірою. Тому Вашим обовязком є написати до своїх земляків, повчити їх і заохотити їх, щоб вони також причинилися до розпочатого святого діла. Виж там в Америці, працюючи по ріжних містах і селах, бачите на власні очі величаві фабрики і той поступ, а все те є ділом людських рук і людського ума. Там зневіра місця не мала, бо перемогла віра у власну силу. Але Ви сини Неньки України, раді, що захопили фабричний край Вашингтона і не всі звертаєте увагу на ридаючу Матір. Думку будови Народнього Дому в Богданівці започаткував час, котрий і в нас спровадив подув нового духа сучасности, котрий присилував нас застановитися над потребами нашого села. Ми мусимо під сю пору кермувати свою думку, свій напрям по тій лінії, по якій наказали нам іти обовязки і інтерес нації. Іншим шляхом ми не підемо. Ми віримо, що прийде час, що й в нашім краю нарід здвигне свої фабрики і стане матеріяльно сильнішим. Настане се однак, доперва тоді, коли повірить, що в него є така сила, що двигне його на ті височини, на яких находяться інші народи. Але свогодня ми ще такі слабенькі, що не можемо навіть побудувати Народнього Дому. Доперва, коли здвигнемо проектовану будівлю, тоді вже зачнемо шукати тої сили, що вона в нас так твердо заснула, і спить мабуть ще від панщини. Нині ми ще загалу великого до праці заставити не можем, бо наш нарід тільки під кнутом привик робити, добровільно ні, а хтоби добровільно піднявся народньої роботи, то буде проклятий тими, котрі звикли тільки під свистом канчука робити. До Вас, тому, яко до матеріяльно-сильнійших синів народа, звертаємо свій заклик, поможіть нам своїми тяжко запрацьованими грішми в зачатім ділі будови Народного Дому, котрий стане для нашого нещасного села святинею науки, поступу і національної свідомости. Пересилаємо згори найщирійшу подяку за труд та жертви і здоровимо козацьким Гаразд!

За Комітет Будови Дому товариства читальня Просвіти в Богданівці, повіт Скалат:

Павло Валь, голова;
Стефан Шкільняк, касієр;
Михайло Гарасимик, секр.

Товариші! Думаю, що не тільки я, але й Ви одержали з рідного села відозву в справі будови Народного Дому в селі Богданівці, два роки чи більше тому. Василь Сабюк з Нортгемтон, Па., приміром, дістав був таку саму відозву і подав до часопису, але, на жаль, мало хто з Вас відозвався. Тепер наші браття вдруге нас просять і взивають, щоби їм помогти. Час нам пробудитись з того сну, прозріти й побачити світло правди. Думаю, що ані один з Вас не збідніє, коли дасть жертву. І ніхто з нас певно не збогатіє, як відмовиться від неї. Ваша лепта буде записана в золотій книзі. Нехай не буде ні одного з нас, котрий не причинився би до будови сего дому. Се була би велика ганьба для нас як би ми не помогли рідному селу. Отож до діла!

Василь Загібайло,
303 N. Nice St., Frackville, Pa.

Наука святого Письма. Заїхав бернардин до панського двора за милостинею для свого кляштору. Пан вислухав його прохання і каже:

— Обдарую твій кляштор добре, як ти мене перепєш та переїш.

— Спробуймо, — каже бернардин. Пішли до палати. Посідали за стіл, пан казав принести запіканки і пють: пан одну склянку, а бернардин дві...

— Ну, годі, — каже пан, — ти мене перепив, тепер їджмо.

Наносили льокаї всячини, їдять, а все пан одну порцію, а бернардин дві.

— Гаразд! А тепер я хочу знати, чи ти вмієш святе письмо, так як я... Отже слухай: У святім письмі написано, що хто тебе в лице вдарить, настав йому друге.

Та ще бернардин не стямився, як пан заїдив його в пику.

— Добре, — каже бернардин, — пан добре знає св. письмо, але і я знаю. У другому місці стоїть у св. письмі, що якою мірою міриш, такою буде тобі відмірено, — і з тим словом як хлюсне пана по пиці, аж пан вивернувся.

Зробився в кімнаті гамір, вбігає льокай. Пан лежить на долівці, а бернардин над ним.

— Що тут сталося? — питає льокай.

— Геть, дурню, звідсіля, — крикнув пан, — ми тут вчимося св. письма, а ти не перешкаджай.

На другий день бернардин вивіз з двора повну фіру подарунків, так він панови подобався.

